

Zacvokće od studeni, stane, popravi pantalone usukane oko mršavog tela i krene dalje. Uputio se ka Univerzitetu, a u sebi sastavlja oglas za sutra po podne.

Navali na teška vrata koja popuste. Četvrtasto dvorište u dnu visoke zgrade preuređeno u pozorište. Tri reda prozora, svud okolo, kao tri galerije. Obide redove smeđih i crnih stolica pred improvizovanom scenom na skelama. Više liči na sudnicu, pomisli.

Neko vreme provede izvaljen na klupu, ispod portala Univerziteta. Biće dobro ako su nužnici otvoreni, pomisli zahtim i ustane. Unutra sve beše zagađeno i puno smrada. On stane da prestara po džepovima. Tu je! Čudno. Samo gasovi. Uvek se nakupe dok putujem. Puštaću ih na uljici.

Obaveštavam sve svoje... da ću danas... čučeeći i natežući se, pokušava da sastavi oglas.

U hodniku se pojavila žena koja čisti i stane da psuje i pušta vodu. On neodlučno pomoli glavu i nešto promrmlja. Žena to iskoristi i stane da viče na njega. Pa ja sam pustio vodu, počne da se pravda. Čuli ste. Uostalom, na žalost, izvini, ništa nije ni bilo. Žena ga pogleda. A ovo! vikne i pokazuje mu lavabu punu bljuvotina. Zapišeno! On elegne ravanima i stavi tašnu uz prozor. Svu noć sam putovao i hteo bih da se umirim. Žena se pomakla i on se umije i obriše rupcem, koji grzuva i zavuče u džep.

Sedne pred portal, otvori tašnu i pojede tri komada gibanice koju mu je sinoć spremila tašta. Tašnu je odložio, šeta i razgleda. Mlada žena sa isturenim gubicom: „Eva je naša Đulijeta Masina“. „Nipošto! Nipošto“. No, još jednom, pred pohod, iskoristiti nužnost onog čuvarica i ne natezati se u javnim nužnicima gde te čuvarka čeka pred vratima i naplacuje svaki pređ.

Ugleda starog Savu, univerzitetkog nastojnika i povuče se iza scene. Tamo savije jedno ispruženo parče žice. Noćas bi Eva mogla da podere kostim. U tremu pogleda one sove i femikse. Crno platno klizne mu preko glave i zapahne ga suncem i toplim vetrom. Upravo su je istakli na fasadi Univerziteta. Akademik...

U parku stane da posmatra Totice i oficire u letnjoj uniformi. Onaj klipan u berbernici, pomisli on, juče me udesio. Više se nikada ne bih šišao u Berberskoj zadruci. U pošti uzme nešto novca. Žena je dugo gledala (nije bilo nikoga) njegovu pola pojedenu fotografiju u staroj legitimaciji stanovnika pogranične zone. Potom obide knjižare na Terazijama, bez zavisti, i uputi se prema „Književnim novinama“. Mnogo hodam, pomisli, a treba da sam na nogama ceo dan. Oglada se u velikom ogledalu, u holu, a potom se popenje do administracije. Blagajnik, jedna žena, kaže mu koliko ima da primi, ali na žalost još su blokirani.

Silazi niza stepenice. Oglase će pokupiti kad budu otisnuti. Javljam svima koji žele znati... Jake noge tvrdi onih slomje. Mini suknje. Prokleti šilci! Petlja je popustila... kome je sudeno da bude i... same mu gaće padaju... Portir izvan svoje lože sličan je cirkuskom lavu van kaveza: Ista zbunjenost koja ne zna šta će sa svojom snagom. Vratu se u ložu i odatle mu saopšti: Poranio si. Popne se do potkrovlja zgrade u kojoj se školuju carinici i provali kod Mitra. Onaj još leži i gleda ga jednim zrikavim okom. Još me ne podnosi što sam mu oženio sestru. Dogovore se kad da dođe po oglas, a kad da vidi Olgu, i on, Đordo, izvali iz tašne, koju baci pod krevet, nekakve rukopise.

Ide prema trgu. Otkrije i mene ka Branka, Petra i Pavla. Izenada kod spomenika, promeni odluku i svrati kod izdavača. Namesti osmeh. No sekretarica mu saopšti da se redakcija nije sastajala celog leta. Zahvali mu se na pismu, a on pridodade novi rukopis, pocrveni i ode.

...Moja autorska prava prelaze na moju ženu. Ogllašavam... Oglasi još nisu otisnuti. Uzme kafu, iako mu podiže dijafragmu. Računa broj telefonskih poziva. Uto slagat donese jednu, još mokru stranu i Mitar i on nagnu se nad nju da traže sobu sa zasebnim ulazom, za bračni par bez dece. Okruže nekoliko ponuda i na planu Beograda potraže ulice.

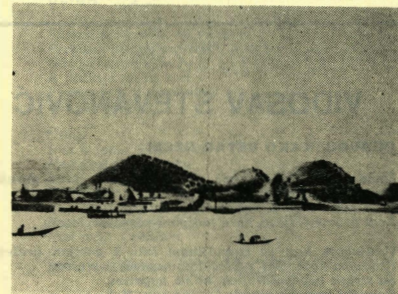
Bira strane zaklonjene od sunca, na uljici i u vozilima gradskog saobraćaja. Znoj se, popravlja usukane pantalone, penje se uzbrdicama. Treba da kupim šećera. Govori sa nekim žrnovom, debelim i mršavim, pogada se; prolazi pored Vrhovnog vojnog suda; Obaveštavam svoje poslovne... poslovne prijatelje; O molim vas, pod je od betona, ne tepih tu ne pomaže, moja žena je oseljiva na studen; Ozrenska, Dušanova, Zmajeva. U najboljem slučaju mogu da stigmem na šest oglasa. Nisam se izuo od sinoć. Veče se ulicama, iznuren, oznojeno. Proučava vinsku kartu i uzme limuna-

božidar
midrago
vić

sreda

16-75147687

du: Valja biti svež. Proučava spisak stanara. Jelena i Jovan. Upre srednjim prstom, ovo je za Jelenu, gore-dole-gore-gore, zavzorni. Pogrešili ste, to je iznad nas. Kako, zar vi niste Jelena...

Umili u Univerzitet. Nužnici! Jedno pišanje ravno je odmoru od pet minuta, za konje pola sata. Glumci se skupili kod scene. Eva je među njima. Odmah je prepozna, u mini suknji od paname (dete, dete) i crvenoj bluzi. Prode pored njih. Za onaj troj paradajz, evo im moj... vikne Eva. Taman što priligne, a seti se docenta. Prede u susednu kuću i popenje se. Docentov kabinet je prazan i on stane da razgleda knjige. Ukrašću jednu, a sutra ću je baciti. Pride vratima i oslušne. Srce mu zalupa. Ne, neću ako je ne mogu uzeti kao da je moja. Uto se začuju koraci i docent uđe. Obavesti ga da je rukopis (bilo ih je više) vratio izdavaču, ne seća se šta je napisao, ali sutra u jedan može mu pokazati referat. Zbogom, dragi moj docente. Sva prava prelaze na moju ženu, Belu Vidović, rođenu Stokić.

Evo novih oglasa. Zbogom lve u portirnici. Oseća pritisak u temenu. „Domaćeg bogva da li sahranjivati ili večitu možda udaju“. Pogrešan broj; jedan pas naleti na njega, Bela ne bi pristala ovde da stanuje; „Ključ od struje nalazi se kod Ivanovne iza kuće u suterenu“ zdravstvuje; nju mne nužna djevuška. Nju ničeva, ka-nječna. Pozdravljavaj vas sa ovom sredom. P vam materija, što ne navedete u oglasu; soba za dva druga, ja i Bela smo drugovi; dobro je ići bos; ljudi srednjih godina umiru u letnjim mesecima; Gorkoga, Njegoševa,

treba da napišem pismo, side kod Krfske i krene uzbrdicom; Rakičeva „Sume bokori cvetnog jorgovana“, ovde se kreći, zbilja, prijav, svu zbnun jorgovana. I ovde je skupo.

Mili sve kraćom senkom i umili u park kod Šeste beogradske. Gleda tanke breze kako trepere i izmiču. Treba da se ispavam. Napisa onaj čvor pod pazuhom. Možda je samo natečena limfna žleza. Zahtevam i molim da me odnesu iz Beograda. Pogleda sad, prošao je jedana i prednost, pred onima koji čekaju na oglaš, nestala je.

Setajuci sa Olgom ispred Infektivnog odeljenja, upuste se dole mere u razgovor, da sazna nove pojedinosti o tome koliko ga ne trpe tast i tašta. Tako dakle, oni računaju sa razvodom.

Mili prema Mariborskoj, Radi Popović, radnici fabrike četaka. Izričito zabranjujem da na sprovodu uzmu učešća moj tast i tašta. Neke zetovi odnesu moju lešinu i sahrane me na jugu. Gledanje u solju; oh, ja se udajem, Đordice, krevca dva dana dolazi mi iz banje. Đordica mi uvek pogodi, Voz. Nema pisma od prošle godine.

U malom parku, kod Više škole za socijalne kadrove, jedna devojčica prebacuje nogu preko noge, pokazuje mu gaćice i pokušava da ga zavede; Dočekaj lepo pogada; Kumodraška? Tu vam je oko crkve; gospodo dajte mi času vode, tražim ovu ulicu gotovo dva sata; na žalost, „Nipošto! Nipošto“. Eva je naša Đulijeta Masina.

Kasno popodne zaustavih se na Terazijama. „Upotreba kuhinje, kupatila i telefona 55“. Pogođeno. Vlasnik ga gleda začuđeno. Mislite ako imam peruti da nemam para. Imam ih kao peruti. Smem li da telefoniram, već uzimam slušalicu? Ciao, Mitre, dolazim po onih trista, dakle, večeras oh, ciao! Sutra dobijate za dva meseca unapred. Pogođeno? Pogođeno.

U Lominoj on nade malu sobicu, bez vode i stola i pogodi se. Skoro je sakat od hodanja, levu nogu vuče za sobom i hita ka Mitru i Olgi. Ne zatekne ih, ali u vratima nade telegram za sebe. Belu mu javlja da ujutru stiže „Makedonija ekspresom“.

Najzad uplovi u dvorište Univerziteta. Sruči se na klupu; završena je ova poslovna sreda Đorđa Vidovića. Glumci odoše da se našminkaju. Covek to treba da uradi kad sredom i veruju da će se tašna noga, Samoubistvo u gardarobi! U gardarobi pozorišnog igrališta jutros je naden mrtav jedan klovn. Nos mu je bio nabeljen kredom. Nešto gantulju natera ga da ustane i ode u hodnik, pred onu salu, pripremeno pretvorenu u gardarobu gde je prvi put poljubio Belu. Aprila, travnja, aprila, travnja. Kad stiže tamo, nestane svetlo i on se uvuče među glumce. Čuje Evu kako kaže da pred svećom ne može našminkati ni onu stvar. Dospe do katedre, zavuče se pod nju i savije na gomili zavesa. Dade svetlost, glumci se našminkaju i odoše. Kad tu ključ u ruke, on se izvuce ispod katedre. Moram da nadem neko bolje mesto, pomisli, ali u tom času začuje iz nekog ćoška disanje, drhtanje tesko i zasopljeno. Učini mu se da vidi oznojen i smrdljivo gomilu mesa dva tela u praiskonskom grču. Upr! Upr, mili, mili. Upr! Đordo krene prema vratima i nogom udari u limenu pregradu, u koju studenti stavljaju svoje kišobrane. Ko je to? upita muškarac. Je li ključ u bravi? Umesto odgovora reče Đordo. Žena nešto promrmlja. Je si li ti to Pero? Treba mi ključ, odgovori Đordo. Kod mene je. Muškarac se digne, Đorde naprva vruću i znojavu ruku i zgadi se.

Napolju dođe do daha i do pred kraj predstave posedi sam na jednoj klupi. Zatim se popenje pred rektorov kabinet i sedne u jednu staru, poderanu, fotelju od crne kože. Savlada ga dremež, i iz glave mu pokulja mnoštvo oslobodjenih utisaka, glasova ljudi, živih i mrtvih, onih koji nisu još rođeni i onih koje neće nikad videti. Najzad mu se jedna nepoznata osoba savu na uvo i upita ga: Pers u mladosti ili Duj u godinama? On se stirese, skoči, a hiljade velikih tromeđih mrtvaca stade da mu milu uz noge iz velikih marvinjaka u tabanima. Dočekaj ga suv, težak miris neprovetrene odaje.

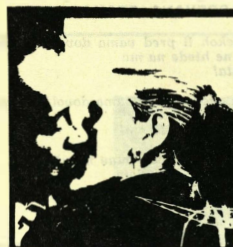
Pipajući, krene da traži izlaz, a dvokrilna vrata izmiču mu i škripe. Kao onaj koji stvara iza toga nikada, ma šta uradio, neće biti predaha, kao onaj koji je zaposlen kod Sotone i koji nikada neće videti plod svoga znoja, zreo, odvojen i dovršen. Popne se na pozornicu i stane da šeta po njoj. Hteo bi nešto da kaže: Nikakvu reč umesto belog hleba. Nikakvu reč! Naprva mali crni klavir na točkovima i nasloni se na njega. Nađe na njemu nekakvu mušemu i teško nepromišljeno platno koje vonja po nekom mazivu. Uvije se u sve to i legne. Evo mog groba! Povučte. Evo mog groba nasred zatvorene scene.

Sivu tmlinlu moje odaje razbio je mali tapetar. Protkao je sobom svaku skrivenu oblast golih zidova, priljavo mutnog prozora i oštre, ledene gvozdurije i drvenarije u samačkoj sobi — mali tapetar, krvoločna, zgusnuta opasnost, nesaznana i utoliko veća. Tako se pod mutnom poplavom rasipa sve što je godinama čuvano. I tako se pred strokuro uvećanom slikom nepoznatog tapetara razliva moj ustaljeni tok u mutnu baruštinu punu njega.

Zato je izbledelo lik devojkice koju sam zvao Lora (valjda zbog šlagera što se upleo u treperave trenutke našeg upoznavanja) negde u kutovima bezbojnog sećanja na jučerašnjicu. Zato je Lora postala siva kao moja soba, moj prozor i moji godinama nekreceni zidovi. Užasavajući kolorit tapetara natkrililo je sve to ustremljenom pretnjom. Započeo je svoju tajanstvenu poteru i, jednu po jednu, pogasio u meni sve sveće.

Nije to pravo progonojenje. Mali tapetar mi nije pretilo, nije siao poruke. Samo su mi nagovestili da me traži zakrvavljenih otiču, drhtavih brkova i krvavate vezane u ogroman čvor. Svuda sam nailazio na vest o mjestu. I uvek je glas bio obojen razbarušenom kosom, odelom od krupno prskanog tvida, pravim kao ispod lenjira stasom i šakama nesrazmerno velikim za malo telo. Odnekud iziade da je životno zainteresovan za Loru, on, tapetar, nesalomljiva, metar i po visoka zmija otrovnica. Pa se iz toga stvorila neka trouglasta veza između Lore, mene i njegovog zapanjenog traženja. Prvog dana sam se smejavao. Drugog mi smeh postade uznemiren i opor. Trećeg me obli gusti, ledena ozbiljnost.

Šta hoće mali tapetar?... Često mi se za ovih desetak dana tapetarskih muka sve ovo nametalo kao šala. Zar zrelog, snažnog čoveka da plaši mrdnja žgoljavog tapetara! Čak bi mi i osmeh razvukao usne, samo da ne beše duboke, unutarnje strepnje od kolčične besa zgomilane u sitnom telu i neumoljivosti s kojom me je pratio. Iz toga bih opet osetio neizbežno prisustvo uzdrhtalih brkova, ispod ko-

miroslav
nastasije
vić

PRIČA O MALOM
TAPETARU

jih su, smeo sam se zakleti, kao sneg beli zubi vuka. Mali tapetar nije šala. Danas to znam iako ga nisam video. Možda sam zbog toga još sigurniji, jer ga osećam. Šta je od prvog dana hteo i šta hoće sad?... Mali tapetar se raspituje. On traži... Mali tapetar se podmeva mojoj opreznosti, mome prozoru na četvrtom spratu, mojoj bravi i svemu što mi je od njega značilo bezbednost. Jer samo je pitanje dana, možda i sata,